

MECHELEN

Restaurateurs nemen een van Rubens' topwerken onder handen

“De Wonderbare Visvangst” is speciaal voor deze kerk gemaakt”

Al meer dan 400 jaar hangt in de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk in Mechelen het ‘Altaar van de visverkopers’. Het is een van de meesterwerken van Peter Paul Rubens en voor het eerst in de decennia nemen restaurateurs het gedurende een jaar onder handen.

“De Wonderbare Visvangst, zoals wij het drieluik in de volksmond vaak noemen, is heel bijzonder”, zegt Wim Hüsken. In een vorig leven was hij conservator in Museum van Hof van Busleyden. Tegenwoordig is hij projectcoördinator religieus erfgoed voor de kerkfabriek voor de Lieve Vrouweparochie. “Het werk is destijds voor deze kerk gemaakt en het heeft hier altijd gehangen. We zijn er ook zeker van dat Rubens het zelf heeft gemaakt, want dat kan je afmeten aan de betalingen. Als de meester er nauwelijks bij betrokken was, hanteerde hij een lager tarief. Voor dit werk was dat het hoogste tarief”, legt Hüsken uit.

400 jaar op dezelfde plek

Het was de gilde van de visverkopers die het kunstwerk in het begin van de 17de eeuw bestelde bij de wereldberoemde Antwerpse schilder. Daaraan ontleende het werk zijn officiële naam: *Het altaar van de visverkopers*. “Onder die naam is het schilderij in 2005 ook erkend als Vlaams topstuk”, zegt Eric Stroobants, voorzitter van de kerkfabriek. In 1613 nam de gilde samen met de stad voor het eerst contact op met Rubens. “Hij heeft de opdracht aanvaard, maar het duurde wel nog tot 1618 eer hij er aan begon. In 1619 was het werk klaar en werd het vanuit zijn atelier in Antwerpen vervoerd naar Mechelen”, vertelt Wim Hüsken.

Ondertussen hangt het topstuk dus al meer dan 400 jaar op dezelfde plek. “Rubens heeft er zeer

Wim Hüsken, Eric Stroobants en Hugo De Cleyn bij het drieluik van Rubens. FOTO DIRK VERTOMMEN

Wim Hüsken

Projectcoördinator religieus erfgoed

“De restaurateurs voeren de conservatie in de kerk zelf uit. Bezoekers zullen door een venstertje kunnen kijken om de restauratie in het tijdelijke atelier te volgen.”

hoogwaardige materialen voor gebruikt en dat zie je. Na zoveel eeuwen oogt het werk nog redelijk goed, want op enkele retouches na is er volgens mij weinig aan gebeurd”, zegt Hüsken. Toch dringteen behandeling zich op om het werk in optimale staat te

Het ‘Altaar van de visverkopers’ of ‘De Wonderbare Visvangst’ dateert uit 1619. FOTO DIRK VERTOMMEN

bewaren voor de toekomst. Een onderzoek van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK) uit 2016 toonde aan dat er gebreken zijn.

Lichte schimmelvorming

“Zoals in de 19de eeuw gebruikelijk was, werd de achterzijde van het middenpaneel geparket. Dat systeem heeft voor- en nadelen. Het houdt alles op zijn

plaats. Maar als de planken komen vast te zitten, kunnen ze niet meer reageren op de schommelende luchtvochtigheid en dat veroorzaakt opstuwings van de verf”, legt Wim Hüsken uit. Een andere uitdaging is lichte schimmelvorming op de picturale laag van het kunstwerk. De problemen kwamen aan het licht toen Vlaams parlementslid Marc Hendrickx (N-VA) in de zomer van

2017 het rapport van het KIK openbaar maakte.

“Wij waren toen niet op de hoogte. Maanden later hebben wij pas inzage gekregen in dat rapport. We hebben dan onmiddellijk actie ondernomen”, zegt Eric Stroobants. De kerkfabriek zocht contact met het Agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid, met het KIK en met de Topstukkenraad. “Samen met onze werkgroep religieus erfgoed hebben we een dossier opgesteld. In eerste instantie was dat om toelating te krijgen om een fysieke ingreep te doen aan het schilderij”, legt Stroobants uit.

Tijdelijk atelier

De tweede stap was het bekomen van een subsidie om de werkzaamheden uit te voeren. De voorzitter van de kerkfabriek richtte daarvoor zelfs een schrijven aan Vlaams minister-president Jan Jambon (N-VA). Deze maand heeft hij groen licht gekregen voor een subsidie van 80%. De kostprijs van het project wordt geraamd op 140.000 euro. De restaurateurs waren door de kerkfabriek al aangesteld.

“De eerste stap is het fotograferen van het drieluik en het maken van uv-opnames. Daardoor kan je heel goed zien waar er overschilderingen zijn gebeurd. Tegelijk voeren de restaurateurs noodfixaties uit om te voorkomen dat het schilderij nog meer schade oploopt”, vertelt Wim Hüsken. Daarna bepalen specialisten wat er precies moet gebeuren. Later deze zomer wordt het werk gedomonteerd. “De restaurateurs voeren de conservatie in de kerk zelf uit. Bezoekers zullen door een venstertje kunnen kijken om de restauratie in het tijdelijke atelier te volgen. Zo worden de restaurateurs niet gestoord”, zegt Hüsken. In de zomer van 2021 moet het project afgerond zijn.

SVEN VAN HAEZENDONCK

WILLEBROEK

Impressionistische aquarellen te bezichtigen

Plazarama heropent met nieuwe expo

Nu de coronamaatregelen wat versoepeld zijn, wil OTV Homecare/Seniorplaza de kale muren terug aankleden. Nog tot eind augustus kan u er de herkenbare aquarellen van Tisseltse kunstenaar Ludo Van den Heuvel bewonderen.

De maatregelen ten gevolge van Covid-19 dwongen ook het OTV Homecare/Seniorplaza alle activiteiten van Plazarama te schrappen, en dus ook alle geplande tentoonstellingen. “Nu beperkt bezoek op onze site weer is

toegelaten, geeft reddende engel en lokaal kunstenaar Ludo Van den Heuvel een deel van zijn werken in bruikleen”, legt An Brusselmans, Stafmedewerker Plazarama uit.

Herkenbare werken

Ludo Van den Heuvel (66) woont in Tisselt en kreeg zijn opleiding tekenen en schilderen aan de Koninklijke Academie van Mechelen. “Ik ben ook al meer dan 25 jaar docent aan het Willebroeks Kunstatelier. Mijn werk bestaat vooral uit herkenbare im-

De Tisseltse kunstenaar Ludo Van den Heuvel. FOTO JB

pressionistische aquarellen met beelden uit mijn directe omgeving”, zegt hij. Zijn werken zijn nog te bezichtigen tot einde augustus 2020 in Plazarama. Bij een bezoek moet je je registreren en je

lichaamstemperatuur wordt gecheckt. Verder wordt er gevraagd om je handen te desinfecteren, afstand te bewaren en een mondkapje te dragen. (jb)

www.plazarama.be

112

HEFFEN

Op de *Steenweg op Blaasveld* in Heffen (Mechelen) werd een fietser aangereiden door een auto. De 53-jarige fietser werd met lichte verwondingen naar het ziekenhuis gevoerd.

MECHELEN

In de *Veldenstraat* werd ingebroken in een garagebox. De dader forceerde de poort van de garage. Uiteindelijk ging de dief ervandoor met een fiets.

MECHELEN

In de *Koolstraat* werd een piepjong fietser aangereiden door een auto. Het 6-jarig kindje op de fiets liep bij de botsing alleen lichte verwondingen op.

(ldn)